

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕХАНІЧНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ,
ТРАНСПОРТУ ТА ПРИРОДНИЧИХ НАУК

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ЩОДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
**«ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ТА ЕРГОТЕРАПІЯ В ІНКЛЮЗИВНИХ
ЗАКЛАДАХ»**
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО)
РІВНЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 227 – «ТЕРАПІЯ ТА РЕАБІЛІТАЦІЯ»
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ,
ЕРГОТЕРАПІЯ»

КРЕМЕНЧУК 2024

Методичні вказівки щодо самостійної роботи з навчальної дисципліни
«Фізична терапія та ерготерапія в інклюзивних закладах» для здобувачів вищої
освіти першого (бакалаврського) рівня денної форми навчання зі спеціальності
227 – «Терапія та реабілітація»

Укладач к. б. н., доц. О. І. Антонова

Рецензент к. т. н., доц. А. В. Пасенко

Кафедра здоров'я людини та фізичної культури

Затверджено методичною радою Кременчуцького національного університету
імені Михайла Остроградського

Протокол № 2 від 17.10.2024р.

Голова методичної ради проф. Віктор КОСТІН

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Теми, погодинний розклад лекцій і самостійної роботи з навчальної дисципліни.....	7
2 Перелік тем і питань для самостійного опрацювання.....	8
Тема № 1 Вступ до фізичної реабілітації осіб з інвалідністю. Принципи підбору допоміжних засобів пересування для осіб з інвалідністю.....	8
Тема № 2 Корекційно-розвиткові заходи з різними категоріями дітей в інклюзивних закладах.....	8
Тема № 3 Фізична терапія неповносправних осіб із травмами хребта. Методи та принципи фізичної реабілітації неповносправних осіб із травматичною хворобою хребта та спинного мозку.....	8
Тема № 4 Методи рухової реабілітації спинальників.....	9
Тема № 5 Загальні принципи психоневрологічного обстеження, диференціальної діагностики, консультування.....	9
Тема № 6 Когнітивні розлади, чинники ризику, класифікація, принципи лікування.....	10
Тема № 7 Особливість впливу засобів медичної, психологічної та соціальної реабілітації у разі когнітивних розладів.....	10
Тема № 8 Когнітивний дефіцит у практиці дитячої неврології.....	11
3 Питання до модульного контролю.....	11
4 Критерії оцінювання знань здобувачів.....	13
Список літератури	15

ВСТУП

Методичні вказівки можуть бути використані здобувачами денної форми навчання спеціальності 227 «Терапія та реабілітація» у процесі самостійної підготовки до занять під час вивчення навчального курсу «Фізична терапія та ерготерапія в інклюзивних закладах».

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Фізична терапія та ерготерапія в інклюзивних закладах» є формування визначених освітньо-професійною програмою загальних і фахових компетентностей, набуття практичних умінь, навичок використовувати різноманітні засоби фізичної терапії та ерготерапії, природні й преформовані лікувальні чинники в реабілітації осіб з інвалідністю.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен

знати:

– про різноманітні засоби фізичної терапії та ерготерапії, природні й преформовані лікувальні чинники в реабілітації осіб з інвалідністю;

уміти:

– планувати, організовувати та проводити корекційно-виховні й корекційно-розвиткові заходи з різними категоріями дітей в інклюзивних закладах.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні після успішного засвоєння навчальної дисципліни формувати такі програмні компетентності й результати навчання.

Загальні компетентності

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності

ФК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати.

ФК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.

ФК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.

ФК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

ФК 10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.

ФК 11. Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

Програмні результати навчання:

ПРН 06. Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.

ПРН 07. Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).

ПРН 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

ПРН 15. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.

ПРН 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

ПРН 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та

ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифікувати поточну діяльність.

ПРН 20. Здатність планувати, організовувати та проводити корекційно-виховні та корекційно-розвиткові заходи з різними категоріями дітей в інклюзивних закладах.

**1 ТЕМИ, ПОГОДИННИЙ РОЗКЛАД ЛЕКЦІЙ І САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

№ пор.	Тема	Денна форма навчання	
		Кількість годин (лекцій)	Кількість годин (СРС)
1	Вступ до фізичної реабілітації осіб з інвалідністю. Принципи підбору допоміжних засобів пересування для осіб з інвалідністю	2	5
2	Корекційно-розвиткові заходи з різними категоріями дітей в інклюзивних закладах	2	5
3	Фізична терапія неповносправних осіб із травмами хребта. Методи та принципи фізичної реабілітації неповносправних осіб із травматичною хворобою хребта та спинного мозку	2	5
4	Методи рухової реабілітації спинальників	2	5
5	Загальні принципи психоневрологічного обстеження, диференціальної діагностики, консультування	2	10
6	Когнітивні розлади, чинники ризику, класифікація, принципи лікування	2	10
7	Особливість впливу засобів медичної, психологічної та соціальної реабілітації у разі когнітивних розладів	2	10
8	Когнітивний дефіцит у практиці дитячої неврології	2	10
	Усього годин за семестр	16	60

2 ПЕРЕЛІК ТЕМ І ПИТАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Тема 1 Вступ до фізичної реабілітації осіб з інвалідністю. Принципи підбору допоміжних засобів пересування для осіб з інвалідністю

1. Система реабілітації осіб з інвалідністю.
2. Матеріальне, соціально-побутове й медичне забезпечення осіб з інвалідністю.
3. Алгоритм дій щодо отримання реабілітаційних послуг.

Питання для самоперевірки

1. Забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації.
2. Види та форми реабілітаційних заходів.
3. Принципи підбору допоміжних засобів пересування для осіб з інвалідністю.
4. Охарактеризувати систему заходів реабілітації осіб з інвалідністю.

Література: [1, с. 4–6].

Тема 2 Корекційно-розвиткові заходи з різними категоріями дітей в інклюзивних закладах

1. Корекційно-розвиткові заходи з різними категоріями дітей в інклюзивних закладах.
2. Спеціальні методи і прийоми корекційно-педагогічної діяльності.
3. Принципи складання корекційно-розвивальної програми.

Питання для самоперевірки

1. Умови організації корекційно-розвивальної роботи.
2. Основні напрями корекційної роботи з учнями.
3. Організація навчально-виховного процесу з дітьми з психофізичними порушеннями в умовах інклюзивного навчання.
4. Визначити поняття «корекція» та «корекційно-розвиткова робота».

Література: [3, с. 270–280].

Тема 3 Фізична терапія неповносправних осіб із травмами хребта. Методи та принципи фізичної реабілітації неповносправних осіб із травматичною

хворобою хребта та спинного мозку

1. Методи та принципи фізичної реабілітації неповносправних осіб із травматичною хворобою хребта та спинного мозку.
2. Засоби фізичної терапії неповносправних осіб із хребетно-спинномозковою травмою.
3. Застосування засобів фізичної терапії у програмах реабілітації неповносправних осіб із травмами хребта.

Питання для самоперевірки

1. Фізична терапія неповносправних осіб із травмами хребта.
2. Методи та принципи фізичної реабілітації неповносправних осіб із травматичною хворобою хребта та спинного мозку.
3. Профілактика виникнення ускладнень унаслідок ураження спинного мозку.

Література: [5, с. 70–74].

Тема 4 Методи рухової реабілітації спинальників

1. Методи рухової реабілітації спинальників.
2. Основа техніки й основні біомеханічні закони рухової дії.
3. Техніка навчання навичок володіння кріслом-візком.

Питання для самоперевірки

1. Охарактеризуйте метод поелементного розучування рухової дії.
2. Охарактеризуйте метод цілісної вправи.
3. Методи рухової реабілітації спинальників.

Література: [26 с. 2–6].

Тема 5 Загальні принципи психоневрологічного обстеження, диференціальної діагностики, консультування

1. Аналіз стану пацієнта та диференціювання його за шкалами.
2. Визначення поняття «реабілітаційний діагноз»;
3. Монреальська шкала оцінювання когнітивних функцій.

Питання для самоперевірки

1. Топографічна послідовність оцінювання функціональних порушень: стан свідомості пацієнта, функції черепних нервів, рухової функції, чутливості та рефлексів, координаційної функції тощо.
2. Охарактеризуйте поняття «реабілітаційний діагноз».
3. Методика проведення обстеження свідомості та тяжкості стану пацієнта.
4. Критерії оцінювання результатів обстеження функції черепних нервів і вищих коркових функцій.

Література: [7, с.115–126].

Тема 6 Когнітивні розлади, фактори ризику, класифікація, принципи лікування

1. Класифікація та характеристика когнітивних розладів, принципи лікування.
2. Основні чинники ризику когнітивних розладів.
3. Практичні поради щодо корекції когнітивних порушень у дітей.

Питання для самоперевірки

1. Формування й розвиток когнітивних функцій.
2. Порушення когнітивного розвитку.
3. Причини порушення когнітивного розвитку.
4. Класифікація когнітивних порушень, що містить 4 категорії.
5. Етапи нормального когнітивного розвитку.
6. Провідні синдроми ураження нервової системи у дитини.

Література: [2, с. 10–12; 8, с. 15–27].

7 Особливість впливу засобів медичної, психологічної та соціальної реабілітації у разі когнітивних розладів

1. Засоби медичної, психологічної та соціальної реабілітації у разі когнітивних розладів та їх вплив на психофізичний стан.
2. Застосування засобів медичної, психологічної та соціальної реабілітації під час проведення корекційних заходів.

Питання для самоперевірки

1. Засоби медичної, психологічної та соціальної реабілітації при когнітивних розладах.

2. Засоби фізичної терапії та ерготерапії.

3. Оздоровчі заняття в басейні.

4. Розкрити поняття «іпотерапія», «дельфінотерапія», «каністерапія».

Література: [4, с. 115–120].

Тема 8 Когнітивний дефіцит у практиці дитячої неврології

1. Когнітивний дефіцит в практиці дитячої неврології, його ступені.

2. Ознаки когнітивної дисфункції: порушення розвитку навчальних навичок, моторних функцій, змішані специфічні розлади розвитку.

3. Виявлення розладів когнітивних функцій.

Питання для самоперевірки

1. Механізми розвитку когнітивної дисфункції.

2. Оптимальне функціонування нервової системи.

3. Ознаки дефіциту уваги.

Література: [4, 25–29].

3 ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Скласти схему системи реабілітації осіб з інвалідністю.

2. Охарактеризувати матеріальне, соціально-побутове й медичне забезпечення осіб з інвалідністю.

3. Записати алгоритм дій щодо отримання реабілітаційних послуг.

4. Записати вимоги щодо складання корекційно-розвивальної програми. Зробити висновок.

5. Розробити комплекс завдань щодо корекційно-розвиткової роботи з дітьми, які мають порушення психофізичного розвитку. Зробити висновок.

6. Охарактеризувати корекційний компонент інклюзивної освіти.

7. Скласти схему фізичної терапії неповносправних осіб із травмами хребта.

Зробити висновок.

8. Скласти програму профілактики утворення відлежин. Зробити висновок.
9. Під керівництвом фізіотерапевта провести заняття з фізичної терапії та оцінити результат.
10. Описати основу техніки і основні біомеханічні закони рухової дії.
11. Описати техніку навчання навичок володіння кріслом-візком.
12. Записати методики обстеження свідомості та тяжкості стану пацієнта (Шкала ком Глазго, Шкала Apache2 (Acute Physiology And Chronic Health Evaluation)) та навчитися їх проводити.
13. Записати методики обстеження функції черепних нервів і вищих коркових функцій (Монреальська шкала оцінювання когнітивних функцій) та критерії оцінювання результатів і навчитися їх проводити.
14. Розробити практичні поради щодо корекції когнітивних порушень у дітей.
15. Охарактеризувати систему психолого-педагогічного супроводу.
16. Надати завдання батькам – допомогти дитині у розвитку її когнітивних функцій за допомогою спеціальних занять.
17. Схематично зобразити засоби медичної, психологічної та соціальної реабілітації під час проведення корекційних заходів.
18. Проаналізувати призначення й використання засобів фізичної терапії та ерготерапії у разі когнітивних порушень, їх позитивний вплив і результати занести до протоколу.
19. Записати причини виникнення когнітивної дисфункції.
20. За даними анкетування зробити висновок, є у дитини розлади когнітивних функцій чи немає.
21. Пояснити визначення терміну «системне запалення».

2 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Значення оцінки ЕКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентості	Оцінка за національною шкалою	
					іспит	Диференційований залік
90–100	A	відмінно	Студент виявляє особливі творчі здібності, уміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, уміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	
82–89	B	дуже добре	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна			зараховано
74–81	C	добре	Студент уміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; у цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	

64–73	D	задовільно	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60–63	E	достатньо	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зареховано

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гаяш О. В. Корекційно-розвивальна робота з дітьми з особливостями психофізичного розвитку: науково-методичний посібник для вчителів інклюзивного навчання, асистентів учителів, які працюють з дітьми з психофізичними порушеннями в умовах загальноосвітніх навчальних закладів, соціальних педагогів, батьків. Ужгород: Інформаційно-видавничий центр ЗППО, 2016. 120 с.

2. Дегтяр Г. В. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивній освіті. Таврійський вісник освіти. 2015. № 1 (49). С. 250–255.

3. Корекційно-розвивальні технології навчання дітей з комплексними порушеннями розвитку: навчально-методичний посібник / О. В. Чеботарьова та ін.; за наук. ред. О. . Чеботарьової, О. І. Мякушко. Київ: ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. 558 с.

4. Кобильченко В. В., Омельченко І. М. Наукові аспекти психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами. Вісник Науково-дослідної лабораторії інклюзивної педагогіки за матеріалами V Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю: «Інклюзивна освіта: теорія, методика, практика» (Умань, 28 березня 2019 р.). Умань: ВПЦ Візаві, 2019. С.120–123.

5. Крук Б. Р. Визначення вихідного рівня показників рухової функції осіб з хребетноспинномозковою травмою шийного відділу в післяопераційний період. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання та спорту*: зб. наук. пр. / за ред. С. С. Єрмакова. Харків, 2004. № 15. С. 70–74.

6. Крук Б. Р. Особливості процесу фізичної реабілітації осіб із хребетно-спинномозковою травмою шийного відділу хребта. Бюлетень Української Асоціації фахівців фізичної реабілітації. 2011. Вип. 5. С. 2–6.

7. Ольховик А. В. Діагностика рухових можливостей у практиці фізичного терапевта: навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2018. 146 с.

8. Шевчов А. Г. Сім'я і дитини в умовах інклюзивної освіти. Методичні поради: навчально-методичний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2013. 112 с.

Методичні вказівки щодо самостійної роботи з навчальної дисципліни
«Фізична терапія та ерготерапія в інклюзивних закладах» для здобувачів вищої
освіти першого (бакалаврського) рівня денної форми навчання зі спеціальності
227 – «Терапія та реабілітація»

Укладач к. б. н., доц. О. І. Антонова

Відповідальний за випуск к. фіз. фих., доц. Т. І. Лошицька

Підп. до др. 31.10.24. Формат 60×84 1/16. Папір тип. Друк ризографія.
Ум. друк. арк. 067. Наклад 2 прим. Зам. № 22 062. Безкоштовно.

Редакційно-видавничий відділ
Кременчуцького національного університету
імені Михайла Остроградського
вул. Університетська, 20, м. Кременчук, 39600

